

לקוטי תורה • פרשת בהעלותך • מאמר 4

וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחיה

”וזה מעשה המנורה: מקשה זהב, עד ירכה, עד פרחיה”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaaloscha/4](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaaloscha/4)

וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרח. הנה מנורה נקראת כנס"י [כנסת ישראל] שהיא קדושת כלל נש"י [נשמות ישראל] כמבואר במנורת זכר"י [זכריה] הלא ידעת מה המה וגוי

"וזה מלאכת המנורה: מקשה זהב, עד בסיסה ועד פרחיה". המנורה נקראת כנסת ישראל, והיא קדושת נשמות ישראל בכללותן, כפי שמוסבר לגבי מנורת זכריה: "הלא ידעת מה המה" וגוי.

ויען כו' זה דבר ה' המנורה היא דבר ה' הוא אשר בדבר ה' שמים נעשו המחיה כל העולמות "ויען" וגוי: "זה דבר הוי". המנורה היא "דבר הוי", אותו דבר שעליו נאמר: "בדבר הוי שמים נעשו", והוא המחיה את כל העולמות.

שהיא כנס"י [כנסת ישראל] על שם שמכנסת בתוכה בחי' אלהות הנקי' ישראל סובב כל עלמין כמ"ש ויקרא לו אל אלהי ישראל

היא נקראת כנסת ישראל משום שהיא מכנסת בתוכה את בחינת האלוקות הנקראת "ישראל" — סובב כל עלמין, כפי שנאמר: "ויקרא לו אל אלקי ישראל".

והיא כוללת כל הנשמות מגדולי הצדיקים ועד פחותי ערך וע"כ כתיב אל זרובבל אדם המכולכל טוב עם רע זרע אדם זרע בהמה שמשים עצמו כבהמה שמהלך אחר שיחה נאה,

והיא כוללת את כל הנשמות, מגדולי הצדיקים ועד הפחותים בערכם. לכן נאמר "אל זרובבל": אדם מכולכל, שמעורבים בו טוב ורע, "זרע אדם זרע בהמה" — מי שמשים את עצמו כבהמה, בכך שהוא נמשך אחר שיחה נאה.

ועל זה אמר הכתוב וזה מעשה המנורה מי שרוצה לצאת מבחי' רע ולעשות עצמו מנורה יעשה כסדר הזה מקשה שמתחלה היה ככר עגול ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] עשת של ככר זהב היתה ומקיש בקורנס וכו' לפשט אבריה וע"י

ועל כך נאמר בפסוק: "וזה מלאכת המנורה": מי שרוצה לצאת מבחינת הרע ולעשות את עצמו למנורה, עליו לפעול בסדר הזה. "מקשה": בתחילה היא הייתה כיכר עגולה, ורש"י מסביר: "גוש של כיכר זהב הייתה, והיה מכה בה בקורנס" וגוי, "כדי לפשוט את איבריה". ועל ידי

הכאת הקורנס יורד זהב עליון למטה ותחתון עולה למעלה עד שנתערב כל הזהב ומתבטל מצורתה הראשון, כן יעשה האדם בעצמו לשכר המדות שיתבטלו מצורתם כמאמר בטל רצונך מפני רצונו ומה שלמעלה יהיה למטה ויתערב וד"ל [ודי למבין].

מכות הקורנס יורד הזהב העליון למטה והזהב התחתון עולה למעלה, עד שכל הזהב מתערב ומאבד את צורתו המקורית. כך צריך האדם לעשות בעצמו: לשבור את המדות, עד שיאבדו את צורתן, כמאמר: "בטל רצונך מפני רצונו"; ומה שלמעלה יהיה למטה, והכול יתערב. וד"ל.

2 ואח"ז [ואחר זה] אמר הכתוב זהב. יבוא לבחינת זהב שהוא יראה כי כסף הוא אהבה מלשון נכספה שכוסף לדבק בשרשו לאור באור החיים וזהו נק' אהבה מסותרת שיש תמיד בלב כל איש ישראל כמ"ש במ"א.

לאחר מכן נאמר בפסוק "זהב": עליו להגיע לבחינת זהב, שהיא יראה. כסף הוא אהבה, מלשון "נכספה" — שהנפש נכספת להידבק בשורשה, "להאיר באור החיים". אהבה זו נקראת אהבה מסותרת, המצויה תמיד בלבו של כל יהודי, כפי שמבואר במקום אחר.

3 וזהב נק' יראה מצפון זהב יאתה ולזה צריך התבוננות בגדולת א"ס ב"ה איך הוא ממלא כל עלמין וכולא

וזהב נקרא יראה: "מצפון זהב יאתה". לשם כך נחוצה התבוננות בגדולתו של אין סוף, ברוך הוא: כיצד הוא ממלא כל עלמין, והכול

קמיה כלא חשיב יירא ויתבושש מגדולת א"ס ב"ה, וע"כ תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה התפלה עם פסוקי דזמרה ומדאורייתא אין צריך כ"א ק"ש [קריאת שמע] ומעט תפלה,

נחשב לפניו כאין. [אז] יעמוד ביראה ויתבייש לנוכח גדולתו של אין סוף, ברוך הוא. לכן תיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה את התפילה, עם פסוקי דזמרה, ואילו מדין תורה אין צורך אלא בקריאת שמע ובמעט תפילה,

כמו במקדש ראשון שלא היו מתפללין לפי שהיה שכלם בהיר בשחקים כל היום לראות ולהבין פלאות א"ס ב"ה.

כמו בזמן בית ראשון, שבו לא התפללו, מפני ששכלם היה "בהיר בשחקים" כל היום, לראות ולהבין את נפלאותיו של אין סוף, ברוך הוא.

אבל אנשי כנסת הגדולה בתחלת בית שני ראו שנתמעט השכליים ונתקרבם הלככות אל החומר לראות הגשם לבד ע"כ תקנו להם התפלה וברכותיה שכולה ספורי שבחי אלהים פעמים הרבה שיגיע למדת יראה.

אבל אנשי כנסת הגדולה, בתחילת בית שני, ראו שהשכלים נתמעטו ושהלככות התקרבם אל החומר, לראות רק את הגשמי. לכן תיקנו להם את התפילה וברכותיה, שכולן מספרות שוב ושוב בשבחי ה', כדי שיגיעו למידת היראה.

4 וזהו רפידתו זהב כמו המסדר המטה מסדר ומניח כל דבר ודבר בפ"ע [בפני עצמו] על מקומו. כן המסדר שבחי אלהים נותן מקום לכל דבר ה' שברא לכבודו למצוא גדולתו, ויש

וזהו [פירוש] "רפידתו זהב": כמו מי שמסדר את המיטה — הוא מסדר ומניח כל דבר ודבר בפני עצמו, במקומו. כך גם מי שמסדר את שבחי ה' נותן מקום לכל דבר שה' ברא לכבודו, כדי למצוא בו את גדולתו. ויש

שבעה מיני דהבא בדיקנא דהנה דוד הוא רגל רביעי למרכבה בחי' אלהות הנק' מלכותך מלכות כל עולמים ודיקנא נק' המשכה מהשכל ויש שבעה מיני שכליים בבחינת דוד הנ"ל שיכול לבא לבחי' זהב שהיא יראה.

שבעה מיני זהב בזקן. דוד הוא הרגל הרביעית של המרכבה, בחינת האלוקות הנקראת "מלכותך מלכות כל עולמים"; הזקן נקרא המשכה מן השכל, ויש שבעה מיני שכל בבחינת דוד הנזכרת לעיל, שבאמצעותם אפשר להגיע לבחינת זהב, שהיא יראה.

5 וזהו שבעה קנים היוצאים מן המנורה והם ז' ימי הבנין וכל אחד כלול מיו"ד הם שבעים נפש של יעקב ויש שבעים שרשים בנשמות ישראל וכל אחד משרשאל אחוז

וזהו [המשמעות של] שבעת הקנים היוצאים מן המנורה. הם שבעת ימי הבנין, וכל אחד מהם מורכב מעשר; אלה הם שבעים הנפשות של יעקב. ויש שבעים שורשים בנשמות ישראל, וכל אחד משרשאל קשור

באחד מהע' [מהעייין] שרשים הכלולים מז' ויכול לבוא לבחי' זהב ע"י אחד מז' בחי' להיות רפידתו זהב ויתלהב בהתגלות לבו רשפי אש שהוא חם ויבש אבל אהבה הנ"ל אינו מושג בלי בחי' מים קר ולח:

לאחד משבעים השורשים, הכלולים משבעה, והוא יכול להגיע לבחינת זהב באמצעות אחת משבע הבחינות, כדי להיות "רפידתו זהב"; ולבו יידלק בגלוי ב"רשפי אש", שהם חמים ויבשים. אבל האהבה הנזכרת לעיל אינה מושגת בלי בחינת מים, קרים ולחים.

6 עד ירכה עד פרח. ירכה היא רגל התחתון ופרחה הם הפרחי [הפרחים] עליונים כולה כאחת נקי מנורה

בין גדולי צדיקים הנקי פרח על שם שתורת [שתורתם] ותפלתם פרח לעילא ע"י דחילו ורחימו

"עד ירכה עד פרח" — "ירכה" היא הרגל התחתונה, ו"פרחה" הם הפרחים העליונים. הכול יחד נקרא מנורה: בין אם מדובר בצדיקים הגדולים, הנקראים "פרחה", משום שתורתם ותפלתם "פורחות למעלה" מכוח יראה ואהבה,

שהם גדפין לפרחה כמבואר בזה"ק [בזהר הקדוש], ואפילו הירך הוא באמת מנורה רק שיהיו זהב טהור

בלי סיג כמ"ש בפסוק אחר מקשה אחת זהב טהור כי הזהב אם יש בו סיג ממין אחר נשתנה

שהן הכנפיים שבעזרתן עפים, כפי שמבואר בזהר הקדוש; ואף הירך היא באמת חלק מן המנורה, וכלכד שכולם יהיו זהב טהור, ללא סיגים, כפי שנאמר בפסוק אחר: "מקשה אחת, זהב טהור". שכן הזהב, אם מעורבים בו סיגים מסוג אחר, משתנה

מראיתה לירקון, כן ע"י הרע נשתנה וסימן לעבירה הדרוקן וצריך להיות סור מרע לגמרי והיינו להאמין בבוקר חדשים לבקרים שהיום נתחדש העולם מחדש

למראה צהבהב־ירקק. כך גם הרע משנה את האדם, ו"סימן לעבירה — הדרוקן". על האדם לסור מרע לחלוטין; פירוש הדבר הוא להאמין בבוקר ש"חדשים לבקרים" — שהעולם התחדש היום מחדש,

כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שממש נברא מאין ליש והוא ג"כ היום נוצר כמו אדם הראשון בוודאי ירא ויבוש מלמרות עיני כבודו ולא ירצה בעולם האין.

כמאמר: "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", שכן העולם נברא ממש מאין ליש. גם הוא עצמו נוצר היום, כמו אדם הראשון; בוודאי יהיה ירא ויתבייש "מלמרות עיני כבודו", ולא יחפוץ בעולם של אין.

גם בחוש הראות אנו רואים בכל יום מעשה בראשית בתחלה חשך הלילה ואח"כ יהי אור השמש ליום. גם בחוש הראייה אנו רואים בכל יום את מעשה בראשית: תחילה חשכת הלילה, ולאחר מכן "יהי" — אור השמש ליום.

7 וזהו בכל יום אברכך במה שאני רואה שגולל אור וכו' וחשך מפני אור היום בזה אני מכיר לברכך.

וזהו [פירוש] "בכל יום אברכך": במה שאני רואה ש[ה'] "גולל אור" וכו', ואת החושך לפני אור היום — בכך אני מכיר [אותך], כדי לברכך.

ואל יאמר האדם שנמנע אצלו לפרד מהרע והתאוות שנשתרש באיסור. ע"ז אנו אומרים בתפלה אמת ממזרים גאלתנו ה' אלהינו מצרים נקי ערות הארץ

ואל יאמר אדם שאינו יכול להיפרד מן הרע ומן התאוות, מפני שכבר השתרש באיסור. על כך אנו אומרים בתפילה: "אמת, ממזרים גאלתנו, הוי' אלקינו". מצרים נקראת "ערוות הארץ":

היינו הדיבוק בתאוות במחשבתו והרע מקיפו שאינו יכול לצאת ולהסיח דעתו מהם זהו בחינת מצרים שאינו יכול לברוח משם כי אם ברצון ה'.

כלומר, ההידבקות בתאוות במחשבתו, כשהרע מקיף אותו כך שאינו יכול לצאת ולהסיח את דעתו מהן. זוהי בחינת מצרים, שממנה אי אפשר לברוח אלא ברצון ה'.

8 וזהו נשים משלו בנו נשים לשון רבים בין בהיתר בין באיסור אז הקב"ה מוציא ממזרים

וזהו [פירוש] "נשים משלו בנו": "נשים" בלשון רבים, בין בדברים המותרים ובין בדברים האסורים. ואז הקדוש ברוך הוא מוציא אותו ממזרים.

כי מאין יבוא איש הישראלי לבחי' מצרים שנקראו בנים למקום שטבעם לעשות רצון אביהם שבשמים שהרי כיצד יגיע איש ישראלי למדרגת מצרים, והרי ישראל נקראים בנים למקום, וטבעם לעשות את רצון אביהם שבשמים?

אבל הוא מאתו ית' שנתן היצירה"ר [היצר הרע] (כמאמר אשר הרעותי וגו') כמו שהיה גלות מצרים ע"י גלגל שגלגל הקב"ה עם אבותינו עד שהביאם וכו', וע"כ כתיב

אלא הדבר בא מאתו יתברך, שנתן את היצר הרע (כמאמר "אשר הרעותי" וגו'). כך גם גלות מצרים נוצרה בעקבות שרשרת אירועים שהקדוש ברוך הוא הניע עם אבותינו, עד שהביא אותם וכו'. לכן נאמר:

ואנכי נטעתיך שורק כולה זרע אמת אפילו כשהאדם נופל למטה ח"ו [חס ושלום] לתאוות בחי' שור"ק בעקמימות אעפ"כ [אף על פי כן] כולה זרע אמת ויכול להשתנות ויכול לעשות מזה סגו"ל סגולה מכל העמים

"ואנכי נטעתיך שורק כולה זרע אמת". גם כאשר אדם נופל למטה, חס ושלום, לתאוות, למדרגת שור"ק, ומתעקם, אף על פי כן הוא כולו זרע אמת, והוא יכול להשתנות ולעשות מזה סגו"ל — "סגולה מכל העמים".

וכן היה במצרים שאמר הקב"ה אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה אנכי מי שאנכי ארד וגוי וכך היה במצרים, כאשר אמר הקדוש ברוך הוא: "אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה". "אנכי" — מי שהוא "אנכי" — "ארד" וגוי.

ואנכי אעלך שהקב"ה עוזרו גם עלה שבחיי גם יהיה לו ג"כ עלייה (ועמ"ש בד"ה ויעש משה נחש נחשת בענין פי גם זו לטובה).

"ואנכי אעלך" — הקדוש ברוך הוא עוזר לו; "גם עלה" — גם למדרגת "גם" תהיה עלייה. (ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "ויעש משה נחש נחשת", בענין פירוש "גם זו לטובה").

וזהו אמת ממצרים גאלתנו כי כולה זרע אמת כנ"ל ע"כ ממצרים גאלתנו ה' אלהינו שהגאולה שיהי [שיהיה] הוי' לאלהינו מבית

וזהו "אמת ממצרים גאלתנו", שהרי "כולה זרע אמת", כפי שנתבאר לעיל. לכן נאמר: "ממצרים גאלתנו ה' אלקינו" — הגאולה היא שהוי' יהיה אלקינו. "מבית

עבדים המשוועבד לתאות פדיתנו ואיך היתה הגאולה כל בכוריהם הרגת כי בעולם נקי פטר כל רחם הראשון וכן בנפש הוא השכל ראשית חכמה.

עבדים, כשהיינו משוועבדים לתאוה, "פדיתנו". וכיצד הייתה הגאולה? "כל בכוריהם הרגת". בעולם נקרא "פטר כל רחם" הראשון; וכן בנפש, הראשית היא השכל: "ראשית חכמה".

וזהו כל בכוריהם הם שכליים של מצרים שכל אחד רוצה להעמיד רצונו ע"י שכלו הרגת

וזהו "כל בכוריהם": אלה הם השכלים של מצרים, שכל אחד רוצה לבסס את רצונו באמצעות שכלו. "הרגת":

שיפול ממדרגתו ורצונו שנק' מיתה ובכורך ישראל שכלו אלהות להתבונן גדולת א"ס ב"ה בתפ לה הנק' מטה בזהר הקדוש, שיש בתפלה מטה כסא מנורה ושולחן

שהוא ייפול ממדרגתו ומרצונו, וזה נקרא מיתה. "ובכורך": ישראל, ששכלם הוא אלקות, כדי להתבונן בגדולת אין סוף ברוך הוא בתפילה, הנקראת מטה בזהר הקדוש, שכן בתפילה יש מיטה, כיסא, מנורה ושולחן

(בזח"ב [בזהר חלק ב'] מ"ד א' קל"ג א') רפידתו זהב גאלת שלא יהיה דרך מקרה מחמת מניעת שזהו גלות עדיין (וזהר חלק ב', מד ע"א וקלג ע"א); "רפידתו זהב"; "גאלת": שלא יהיה הדבר במקרה, מחמת מניעה, כי זה עדיין גלות,

אבל תהיה הגאולה וחירות משעבוד הפרנסה שלא יהיה דבר מונע מתפלה, כי בלא תפלה אי"א להיות סור מרע,

אלא תהיה גאולה וחירות משעבוד הפרנסה, כדי ששום דבר לא ימנע [אותו] מן התפילה; כי בלי תפילה אי אפשר להיות "סור מרע".

ולכן תיקנו וידויים בכל יום בתפלה שקודם התפלה כשיתבונן שפלתו שהוא כמצרים ויתבונן בגדולת אי"ס ב"ה יתחרט בודאי מן הרע ובתפלה יהיה וידוי דברים ואז יהיה מנורה אחת זהב טהור שיהי' [שיהיה] ירכה ופרחה מנורה אחת.

ולכן תיקנו וידויים בכל יום בתפילה: לפני התפילה, כשיתבונן בשפלותו, בכך שהוא כמצרים, ויתבונן בגדולת אין סוף ברוך הוא, הוא בוודאי יתחרט על הרע; ובתפילה יהיה וידוי דברים. ואז תהיה מנורה אחת של זהב טהור, וירכה ופרחיה יהיו מנורה אחת.

אך העיקר שצריך להיות אחדות גמור זה עם זה שלא יביט ברעת חברו וכו'.

אך העיקר הוא שתהיה אחדות גמורה זה עם זה, ושלא יביט אדם ברעת חברו וכו'.

9 והיינו שידע שיש למעלה מנורה מקשה שהעליון ירד למטה והתחתון עולה למעלה שהרע יורד

לפעמים למטה ונכנס באדם רע ולהיפך עשיית איזה מצוה מאדם רע

כלומר, עליו לדעת שלמעלה יש מנורה מקשה, שבה העליון יורד למטה והתחתון עולה למעלה: הרע יורד לפעמים למטה ונכנס באדם רע, ולהפך, עשיית מצווה כלשהי בידי אדם רע

לפעמים עולה למעלה ונוטל אחר, וכל אדם צריך לתלות החסרון בו והטוב שלו שמא הוא מאחר שעלה למעלה ורעת אחרים שמא הוא שלו שירד למטה

לפעמים עולה למעלה, ואדם אחר מקבל אותה. וכל אדם צריך לייחס את החסרון לעצמו: הטוב שיש בו אולי בא מאדם אחר ועלה למעלה; והרע של אחרים אולי הוא שלו, והוא ירד למטה.

ואז יהיה באמת אחד הירך עם הפרחים שכל אחד יחזיק עצמו לבחי' ירך ולחבירו בחי' פרח וחבירו להיפך ואז יכול אהרן הכהן להדליק אש בכל הז' נרות

ואז הבסיס יהיה באמת אחד עם הפרחים: כל אחד יראה את עצמו בבחינת בסיס ואת חברו בבחינת פרח, וחברו יראה את הדברים להפך. ואז אהרן הכהן יוכל להדליק אש בכל שבעת הנרות,

שהוא כהן גדול רב חסד שכל החסדים בו יוכל להמשיך מאהבה רבה לאהבת עולם ואז ממילא יהיה תוכו רצוף אהבה בהתגלות לכו כרשפי אש וכו'. וזהו בהעלותך את הנרות שאהרן יעלה אותם: משום שהוא כהן גדול, רב חסד, וכל החסדים נמצאים בו; הוא יכול להמשיך מאהבה רבה לאהבת עולם. ואז, ממילא, "תוכו רצוף אהבה" — באהבה המתגלית בגלוי בלכו, כמו "רשפי אש" וכו'. וזהו [פירוש] "בהעלותך את הנרות": שאהרן יעלה אותם.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/4

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק